

של"ה פ' ויצא

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (בראשית כח, כ). קשה הנה ליה למימר ונתן לי לחם ובגד, ובדאי יהיה הלחם לאכול, ובגד ללבוש, וכן כתוב בפרשת עקב (דברים י', יח) ואזהב גר לתת לו לחם ושמלה:

דע שיש בכאן רמזים גדולים אלעתידי. הנה יעקב עתה הולך בדרך לשא אשה, ורמז בפנימיותו על הזוג שלעתידי (ישעיה סב, ה) כמשוש חתן על כלה שיש עליה אלהיה, ובפרק הבא על יבמותו (יבמות סג, א) אשכחיה ר' יוסי לאלהיו, אמר ליה כתיב (בראשית ב, יח) אעשה לו עזר כנגדו, במה אשה עוזרתו לאדם. אמר ליה, אדם מביא חטים חטים כוסס (בתמיה), פשתן פשתן לובש (בתמיה), לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו, עד כאן. זהו שיהי בעת ההיא, אבל לעתידי יהיה הכל מהמוכן כמו שאמרו רז"ל (שבת ל, ב) עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מלת, נמצא לא יהיו שום מלאכות בבגד להביאו לכל לבוש, כי תכף יהיה מוכן ללבוש. וכן הלחם לא יהיה צריך לכמה יגיעות וטרחות להביאו למאכל, רק תכף יהיה לאכול, זהו סוד לחם לאכול ובגד ללבוש, כי כבר כתבתי שקדשת יעקב עם זוגיו שהוציאו י"ב שבטי יה רומז על זוג העתיד כנסת ישראל עם הקב"ה:

ובזה מתרץ הלשונות שדברו שלכאורה הוא מגנה חס ושלום, יעקב אמר (בראשית כט, כא) ואבוא אליה, והלא קל שבקלים אינו אומר כן (בראשית רבה ע, יח). וכן לאה תבעה בפה אלי תבוא (בראשית ל, טז):

כבר האריך הרמב"ן בספר אגרת הקדש על ענין הידיעה והחבור בתשמיש, כי קדם שחטא האדם ונתלבש בזוהמת היצר הרע היה זה המעשה של התשמיש נחשב כמעשה כל המצוות, כמו שבדידים עושה סכה ונוטל לולב וכן הרבה מצוות, וברגלים רץ לדבר מצוה, כי אבר זה של תשמיש מוכן לעשות בו מצוה פריה ורביה. וחוש לא היה חרפה ולא היה לו שם ערוה, רק אבר קדש כשאר איברים הפועלים קדשות. רק אחר שנסת מהנחש הקדמוני, אז (בראשית ג, ז) נידעו כי עירמים הם וכי הוא חרפה. אבל לעתידי שישיר השם יתברך מאתנו היצר הרע ונהיה כאדם קדם שחטא, אז מעשה של זה התשמיש יהיה ככל קיום המצוות ואדרבא קדוש יאמר לו:

והנה האבות והאמהות קדושים היו מקדשה העתידה, על כן דברו בגלוי ואבוא אליה, וכן אלי תבוא, וכן (בראשית כט, יא) וישק יעקב לרחל. וזה רמז גם כן בדברי רש"י (שם כט, כא) והלא קל שבקלים אינו אומר כן, אלא אמר מתי אוליד י"ב שבטים, כי נתדבק בשם ה' בסוד י"ב צרופי שם הנה כמו שכתבתי לעיל:

וכן ענין הלחם ולבוש היה לאדם קדם שחטא מן המוכן, והארץ היתה מוציאה כמו שיהיה לעתיד. רק מפני חטאו נענש (בראשית ג, יט) בזעת אפיק תאכל לחם, וגם כי ערום הוא:

וזהו ענין שאנו מברכין המוציא לחם מן הארץ, אף על גב דבמוציא כולי עלמא לא פליגי פדאיתא בפרק כיצד מברכין (ברכות לח, א), אבל בהמוציא איכא פלוגתא. ואף על גב דאיפסק הלכתא בהמוציא, מכל מקום מה הזק היה לומר לישנא דמברר, ותוספות שם (ד"ה והלכתא המוציא) כתבו מה שכתבו:

אבל דע כי בכונה מכוננת אנו אומרים לשון המוציא המורה על העבר ועל העתיד, כי אנו מברכין על הלחם הקדש שהיה לשעבר קדם שחטא אדם, ושיהיה לעתיד. וכן תמצא בבראשית רבה פרשה ט"ו, ר' נחמיה ורבנן. ר' נחמיה אומר, מוציא לחם מן הארץ שפבר הוציא לחם מן הארץ. ורבנן אמרי, המוציא לחם מן הארץ שהוא עתיד להוציא לחם מן הארץ, שנאמר (תהלים עב, טז) יהי פסת בר בארץ כו':